

1.4.2019

ŠESTI RADNI DOKUMENT (C)

o Prijedlogu uredbe o europskom nalogu za dostavljanje i europskom nalogu za čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima (2018/0108 (COD)) –
Zaštitne mjere i pravni lijekovi

Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

Izvjestiteljica: Birgit Sippel

Suautor: Romeo Franz

III. Ex post zaštitne mjere

1. Djelotvorni pravni lijekovi (članak 17.)

U ovom je radnom dokumentu već naglašeno da je vrlo vjerojatno da se podaci o korisniku dobivaju tek u kasnoj fazi istrage. Stoga je vrlo dvojbeno može li se ispitanik u takvoj kasnoj fazi istrage i dalje koristiti djelotvornim pravnim lijekovima. Budući da se time ponovno potiču ozbiljne sumnje u pogledu načela ravnopravnosti stranaka i načela kontradiktornosti koji su dio prava na pošteno suđenje (članak 6. Europske konvencije o ljudskim pravima), u ovom će se dijelu radnog dokumenta pobliže analizirati članak 17. predložene Uredbe koji se odnosi na „Djelotvorne pravne lijekove”.

Člankom 17. stavkom 1. predložene Uredbe o elektroničkim dokazima osumnjičeniku ili okrivljeniku daje se „pravo na djelotvorne pravne lijekove protiv europskog naloga za dostavljanje tijekom postupka u pogledu kojeg je izdan nalog”.¹ To se ne primjenjuje na naloge za čuvanje (EPOC-PR-ovi). Nadalje, člankom 17. stavkom 2. utvrđeno je: „Ako osoba čiji su podaci pribavljeni nije osumnjičenik ili okrivljenik u kaznenom postupku u pogledu kojeg je izdan nalog, ta osoba ima pravo na djelotvorne pravne lijekove protiv europskog naloga za dostavljanje u državi izdavateljici”. „Takvo pravo na djelotvoran pravni lijek ostvaruje se pred sudom države izdavateljice u skladu s njezinim nacionalnim pravom i uključuje mogućnost osporavanja zakonitosti mjere, uključujući njezinu nužnost i proporcionalnost.” (vidi članak 17. stavak 3.).

Tim se u Prijedlogu ne predviđaju nikakva prava na djelotvorne pravne lijekove u slučaju EPOC-PR-a, ni za osumnjičenika/okrivljenika ni za uključene treće strane. Stoga, kako je prethodno navedeno, u slučajevima kada nakon EPOC-PR-a ne slijedi izdavanje EPOC-a ispitanik ne zna da su njegovi podaci sačuvani, a time nema ni pravo na pristup pravnim lijekovima.

Postavlja se još jedno pitanje u vezi s lokacijom na kojoj se mogu tražiti pravni lijekovi. Budući da se Prijedlogom utvrđuje da se pravni lijekovi za osumnjičenika i okrivljenika mogu tražiti samo „tijekom kaznenog postupka u državi izdavateljici” (članak 17. stavak 1.), a pravni lijekovi za treće osobe (članak 17. stavak 2.) samo „u državi izdavateljici u skladu s njezinim nacionalnim pravom”, dvojbeno je može li ispitanik zaista tražiti takav pravni lijek. Nasuprot tome, u pogledu prekogranične prirode predloženog instrumenta za elektroničke dokaze, vrlo je vjerojatno da su djelotvorni pravni lijekovi ograničeni zbog fizičke udaljenosti države izdavateljice, mogućih jezičnih prepreka, nedovoljnog poznavanja drugog pravnog sustava te financijskih teškoća u potraživanju pravnih lijekova u drugoj državi članici.² Stoga se postavlja pitanje bi li korisnik također trebao imati mogućnost osporavanja zakonitosti na sudu u vlastitoj državi članici (ili barem u državi članici izvršiteljici jer su tamo izvršene

¹ Navedeno je da se time ne dovode u pitanje pravni lijekovi za zaštitu podataka dostupni u skladu s Direktivom (EU) 2016/680 i Uredbom (EU) br. 2016/679.

² Vidi i komentare odbora Meijers, CM 1809, 18. srpnja 2018., u kojima stoji: „*Vrlo je vjerojatno da će u okviru predloženog mehanizma doći do situacije u kojoj uključeni pojedinac, bio on osumnjičenik ili ne, ima prebivalište u državi članici koja nije ni država izdavateljica ni država na čijem području pružatelj usluga ili njegov pravni zastupnik ima poslovni nastan. Ne bi li to dovelo do nesigurnosti u pogledu pravne stečevine u području temeljnih prava, odnosno, toga u kojoj bi državi pojedinac mogao podnijeti pritužbu? ... Odbor Meijers stoga predlaže ozbiljno razmatranje mogućnosti izričitog dopuštanja pojedincima da pritužbe podnesu sudu u državi u kojoj imaju prebivalište.*”

ovlasti)?³

Nadalje, Prijedlogom se ne utvrđuju pravni lijekovi već je državama članicama prepušteno da u okviru nacionalnog prava odrede posljedice kršenja postupovnih pravila u pribavljanju elektroničkih podataka. Gledajući prethodne instrumente za uzajamno priznavanje na razini EU-a kao što je Direktiva o EIN-u, ali i direktive o postupovnim jamstvima, mora se priznati da je to opći problem. Do sada je u tim direktivama o postupovnim jamstvima i Direktivi o EIN-u nedostajalo jasno upućivanje na ujednačene pravne lijekove ili je njihov tekst vrlo nejasan kad je riječ o npr. „pravu na obranu i pravičnosti postupka”.⁴

2. Pitanje dopustivosti podataka kao dokaza

Empirijski gledano iz perspektive ispitanika, jedini djelotvorni pravni lijek jest pravo na osporavanje dopustivosti prikupljenih dokaza.⁵ To bi moglo pomoći u sprječavanju nezakonitih praksi provedbe zakona, tj. zloupotrebe instrumenta o elektroničkim dokazima. To se pitanje odnosi na dopustivost dokaza u vezi s pravilom o isključenju dokaza.⁶ Pristupi država članica dvama spomenutim pojmovima trenutačno se znatno razlikuju, od potpunog nepostojanja pravila o dopustivosti do vrlo strogih pravila o dopustivosti i isključenju dokaza.⁷ U pogledu njihove primjene stručnjaci smatraju da postoje znatne razlike čak i od suda do suda te među sucima. Ni na razini EU-a nema jasnog pravnog okvira u pogledu dopustivosti dokaza, što otežava upravljanje načelom uzajamnog priznavanja. Trenutačno jedini zajednički temelj proizlazi iz sudske prakse u pogledu Europske konvencije o ljudskim pravima kojom su uspostavljena jasna pravila o kršenju članka 3. Europske konvencije o ljudskim pravima (zabrana mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja).⁸ Međutim, u pogledu prava na pošteno suđenje (vidi članak 6. Europske konvencije o ljudskim pravima,

³ Usporedi s člancima 50. i 52. Direktive 2016/680 („Direktiva o zaštiti podataka koje obrađuje policija” – pravo na podnošenje pritužbe nadzornom tijelu koje ispitanik odabere, a to tijelo prenosi pritužbu nadležnom nadzornom tijelu).

⁴ Uredbom o elektroničkim dokazima ide se korak dalje u članku 18. u pogledu osiguravanja povlastica i imuniteta te temeljnih interesa države izvršiteljice, ali samo za podatke o transakcijama ili sadržaju. Međutim, samo sud u državi izdavaljici tijekom kaznenog postupka za koji je nalog izdan osigurava da se u procjeni relevantnosti i dopustivosti predmetnog dokaza te osnove uzmu u obzir na isti način kao da su predviđene njegovim nacionalnim pravom. U pogledu različitih sustava posljedice mogu biti znatno drugačije od onih u državi izvršiteljici. Vijeće je u svojem općem pristupu izbrisalo članak 18.

⁵ Vidi za usporedbu, na primjer, presudu Vrhovnog suda SAD-a u predmetu *Wolf v. država Colorado*, 338 U.S. 25 (1949.) kojom je odabran različit sustav sankcija u saveznm državama, a odbijen je u presudi u predmetu *Mapp v. država Ohio*, 367 U.S. 643 (1961.) kojom je uvedeno pravilo o isključenju dokaza kao zajednički djelotvoran pravni lijek u svim saveznm državama radi sprječavanja kršenja 4. Amandmana kojim se zabranjuju nezakoniti pretres i uhićenje. Vidi i savjetodavni dokument organizacije Fair Trials International o elektroničkim dokazima iz veljače 2019. u kojem stoji (str. 1.): „*Ključna provjera zakonitosti načina na koji su tijela kaznenog progona prikupila dokaze obavlja se tijekom suđenja (ili netom prije suđenja, nakon što su dokazi prikupljeni). Optuženik na taj način može osporiti dopustivost dokaza na koje se država oslanja u osiguravanju osuđujuće presude. Optuženik mora imati pravo na osporavanje zahtjeva i upotrebe podataka na suđenju te tražiti specifične odgovarajuće pravne lijekove u slučajevima kada su elektronički dokazi prikupljeni na nezakonit način. A kako bi bio u mogućnosti ostvariti pravo na osporavanje, optuženik mora imati mogućnost dobivanja informacija o izvorima elektroničkih dokaza.*”

⁶ Ta su dva pojma povezana, ali nisu identična. Dopustivost se odnosi na to može li se presuda temeljiti na određenom dokazu ili ne. Usto, pravilo o isključenju dokaza u načelu zahtijeva da sudac koji odlučuje u fazi suđenja ne smije biti u kontaktu s nedopustivim dokazima jer bi to moglo potaknuti psihološku kontaminaciju suca.

⁷ Vidi, na primjer, S. C. Thaman, *Exclusionary Rules in Comparative Law (Pravila o isključenju dokaza u komparativnom pravu)*, 2012.

među ostalim, pravo na šutnju, pravo na branitelja, pravo na obranu itd.⁹⁾ ili prava na privatnost (vidi članak 8. Europske konvencije o ljudskim pravima) pravila nisu toliko jasna i odnose se samo na važno načelo „pravičnosti postupka u cijelosti” u vezi s kršenjem navedenih prava. Čak se i relevantna sudska praksa Europskog suda za ljudska prava koja se odnosi na članak 8. Europske konvencije o ljudskim pravima (u vezi s dopustivošću dokaza i poštenim suđenjem iz članka 6. Europske konvencije o ljudskim pravima) temelji na nejasnim kriterijima koji su puno niži od trenutačnih standarda u nekoliko država članica.¹⁰

Prema tome, novim se mehanizmom mora utvrditi koji se pravni lijekovi primjenjuju kada su elektronički dokazi pribavljeni na nezakonit način. Nadalje, kako bi se spriječilo da tijela kaznenog progona ostvare korist od nezakonito pribavljenih dokaza (tj. ako se jedino nezakonito pribavljenim dokazima osigurava osuđujuća presuda), predloženim se novim alatima treba omogućiti provjera načina na koji su dokazi prikupljeni. U tu je svrhu potrebno objaviti temeljni izvor elektroničkih podataka sudu koji je zadužen za provjeru načina prikupljanja dokaza te obrani kako bi se moglo provjeriti jesu li elektronički podaci prikupljeni na zakonit način te na koji se način mogu pribaviti oslobađajući dokazi. Ako se dokaže da je dokaz nezakonito pribavljen, moraju se uvesti nova pravila u pogledu nedopustivosti takvih dokaza ili barem određena usklađenost nacionalnih pravila o dopustivosti/isključenju dokaza.¹¹

3. Zabrana daljnje obrade i prosljeđivanja dokaza

Trebalo bi uvesti zabranu upotrebe dokaza izvan istražnog postupka, a posebno zabranu objavljivanja podataka istražnim tijelima koja nisu povezana s predmetom. Prijenos podataka za svrhe javne sigurnosti trebalo bi jasno regulirati. Predloženi sustav je sustav kaznenog prava i ne treba ga upotrebljavati u obavještajne svrhe jer u nekim državama članica ne postoji jasna razlika između kaznenog progona i obavještajnih aktivnosti. To je potrebno u slučajevima u kojima dotična osoba može ishoditi odluku da je EPOC izdan nezakonito (članak 17.). Ako su podaci za koje se kasnije ispostavilo da su nezakonito pribavljeni već prosljeđeni, teško je kontrolirati i provesti njihovo brisanje.

Trebalo bi otvoriti odvojene postupke za vraćanje i prijenos podataka u slučajevima kada je istraga još u tijeku, a mjera je još prikrivena. U tom bi slučaju sud države izvršiteljice trebao odlučiti o daljnjem prijenosu i objavljivanju podataka. Prije prosljeđivanja podataka

⁸ Vidi, na primjer, sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Gäfgen v. Njemačka*, zahtjev br. 22978/05, presuda od 1. lipnja 2010., i predmetu *El Haski v. Belgija*, zahtjev br. 649/08, presuda od 25. rujna 2012.

⁹ K tome, spomenuti standardi Europske konvencije o ljudskim pravima puno su niži od ustavnih standarda država članica i standarda EU-a. Na primjer, u skladu sa sudskom praksom u vezi s Europskom konvencijom o ljudskim pravima, pravo na šutnju je samo relativno pravo (vidi, na primjer, *John Murray v. Ujedinjena Kraljevina*, zahtjev br. 18731/91, presuda od 8. veljače 1996.), ali je apsolutno pravo u EU-u (vidi Direktivu 343/2016 i neke nacionalne ustave). Vidi, na primjer, predmet *Bykov v. Rusija*, zahtjev br. 4378/02, presuda od 10. ožujka 2009. u pogledu kriterija za procjenu pravičnosti postupka za utvrđivanje mogućeg kršenja prava na šutnju.

¹⁰ Vidi, na primjer, sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Malone v. Ujedinjena Kraljevina*, zahtjev br. 8691/79, presuda od 2. kolovoza 1984., predmet *Schenk v. Švicarska*, zahtjev br. 10862/84, presuda od 12. srpnja 1988., predmet *Kopp v. Švicarska*, zahtjev br. 23224/94, presuda od 25. ožujka 1998., predmet *Khan v. Ujedinjena Kraljevina*, zahtjev br. 35394/97, presuda od 12. svibnja 2000., itd.

¹¹ Europski parlament već je zauzeo taj pristup u svojem internom stajalištu u pregovorima u pogledu određenih aspekata o pretpostavci nedužnosti predlaganjem stroge nedopustivosti u slučajevima kršenja prava na šutnju (zakonodavni postupak za Direktivu 2016/343).

nadležnim tijelima trećih zemalja posebno je potrebna sudska odluka suda države izvršiteljice.¹²

4. Financijske naknade i kazne

Nadalje, trebalo bi procijeniti mogu li djelotvorni pravni lijekovi uključivati i financijsku naknadu ispitaniku, ako je to obuhvaćeno pravnim temeljem. Takvim bi sustavom naknada i treće osobe koje nisu ispitanici/optuženici, dakle kada pitanje dopustivosti dokaza nije važno, mogle imati stvarne koristi od djelotvornih pravnih lijekova. Osim pitanja dopustivosti dokaza, u cilju sprječavanja tijela kaznenog progona u nezakonitom pribavljanju dokaza, bilo bi pametno razmotriti i mogućnost predviđanja kazne za tijela izdavatelje koja su zatražila podatke na nezakonit način (usporedi, na primjer, članak 57. Direktive o zaštiti podataka koje obrađuje policija), ako je to obuhvaćeno pravnim temeljem.

5. Pravni lijekovi za pružatelje usluga

Pružatelji usluga su kao privatni subjekti slabo opremljeni i nemaju unutarnju motivaciju za zaštitu temeljnih prava svojih korisnika. Stoga pružatelji usluga ne mogu i ne smiju biti dovedeni u situaciju da zamjenjuju javna nadležna tijela u pitanjima zaštite temeljnih prava.

Dionici su pak naglasili važnost da se pružateljima usluga pruži stvarna mogućnost da odbiju izvršavanje EPOC-a ili EPOC-PR-a ako imaju opravdane razloge vjerovati da su ti nalozi nezakoniti.¹³ Postavlja se pitanje zašto bi samo „očito” kršenje bilo jedna od tih osnova, a ne samo „kršenje”. Isto tako, kako bi se to ostvarilo, pružateljima usluga treba pružiti dovoljno vremena da procijene zahtjev te im ne treba jednostrano prijetiti izrazito kratkim vremenskim rokovima i financijskim sankcijama.

IV. Djelotvoran nadzor i javna odgovornost

1. Djelotvoran i sustavan nadzor upotrebe mjera

Ako se novi alati budu upotrebljavali na pošten i proporcionalan način, veća je vjerojatnost da će se zadržati povjerenje javnosti u sustave kaznenog pravosuđa i tijela kaznenog progona. Mehanizmima djelotvornog nadzora mora se osigurati zaštita od rizika od nepravilne upotrebe, a time i pomoći u zaštiti ugleda i legitimnih tijela kaznenog progona i onih koji bi mogli postati žrtvama zloupotrebe takvih alata. U tu bi svrhu nadzorna tijela za prekograničnu dostavu dokaza trebala biti uključena kao dio odgovarajuće institucije (model EIN-a, model EOZP-a, model JPSG-a ili možda nacionalni modeli), uključujući stvarne ovlasti nadzora.

2. Transparentnost i odgovornost

Članak 19. predložene Uredbe odnosi se na pitanje „Praćenja i izvješćivanja” te se njime utvrđuju konkretne obveze Komisije i država članica u cilju praćenja ishoda, rezultata i učinaka predložene Uredbe i prikupljanja različitih podataka. Takva odredba daje dodanu vrijednost.

¹² Deutscher Richterbund, ibid.

¹³ Dokument o stajalištu organizacije Europska digitalna prava.

Statistički podaci problem su koji se ponavlja u području kaznenog prava EU-a jer države članice u zakonodavnim pregovorima često žele ograničeniji skup statističkih podataka u usporedbi s Europskim parlamentom i Komisijom.¹⁴ Međutim, takvi su podaci ključni za rješavanje, među ostalim, mogućih problema u pogledu prekomjernih i neutemeljenih naloga te za procjenu funkcioniranja postojećih instrumenata. Prema tome, države članice ne bi trebale samo prikupljati i prijavljivati Komisiji statističke podatke (kako je predviđeno člankom 19. stavkom 2.) već je takve statističke podatke potrebno i javno objaviti. Nadalje, postoji potreba za proširivanjem članka 19. stavka 2. kako bi se obuhvatile detaljnije informacije:

- broj izdanih EPOC-PR-ova i naznaka kojoj su drugoj državi članici izdani,
- naznaka vrste kaznenih djela za koja su izdani EPOC-PR-ovi,
- broj osuđujućih presuda u predmetima u kojima su upotrijebljeni EPOC-PR-ovi.

V. Ograničenja zaštitnih mjera i takozvano „pravo na sigurnost”

¹⁴ Usporedi, na primjer, početni prijedlog Komisije i konačne zakonodavne tekstove članka 11. Direktive 2014/42/EU o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji i članak 35. Uredbe 2018/1805 o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje.

U svojoj procjeni učinka za Prijedlog uredbe o elektroničkim dokazima, ali i u drugim prijedlozima od stupanja na snagu Povelje Europske unije o temeljnim pravima, Komisija je navela da na temelju članka 6. Povelje „pravo na sigurnost” postoji te da bi ono trebalo biti u ravnoteži s drugim pojedinačnim pravima i zaštitnim mjerama.¹⁵

Međutim, takav argument treba oštro odbiti jer je svako upućivanje na članak 6. Povelje zavaravajuće i pogrešno. Ni u okviru Europske konvencije o ljudskim pravima ni u okviru Povelje ne postoji zakonski priznato „pravo na sigurnost”. Spomenutim se člankom ne uvode dva odvojena prava, kako tvrdi Komisija, odnosno pravo na slobodu i pravo na sigurnost, koja trebaju biti u ravnoteži. Naprotiv, članak 6. Povelje samo odražava članak 5. Europske konvencije o ljudskim pravima (s potpuno istim naslovom), koji se očito odnosi na pravo na sigurnost od nezakonitog zadržavanja koje provodi država. Stoga ne postoji zasebno zakonski priznato pravo na sigurnost.¹⁶ Sigurnost kao temeljna ljudska potreba postoji,¹⁷ ali nije zakonski priznato temeljno pravo ni Europskom konvencijom o ljudskim pravima ni Poveljom.

U skladu s Europskom konvencijom o ljudskim pravima u nekim člancima postoji samo pojam pozitivnih obveza ugovornih stranaka, primjerice u članku 2. (pravo na život)¹⁸ ili članku 3. (zabrana mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja)¹⁹, gdje u nekim posebnim slučajevima stranke Konvencije mogu biti odgovorne za kršenje takvih pozitivnih obveza. Međutim, takve obveze ne zasjenjuju „pravo na sigurnost”. K tome, člankom 52. stavkom 3. Povelje utvrđeno je da „u onoj mjeri u kojoj ova Povelja sadrži prava koja odgovaraju pravima zajamčenima Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, značenje i opseg primjene tih prava jednaki su onima iz spomenute Konvencije. Ova odredba ne sprječava pravo Unije da pruži širu zaštitu”. Prema tome, prava i zaštitne mjere ne mogu biti ispod razine utvrđene u Povelji. Međutim, upućivanje Komisije na njezino umjetno, nepostojeće „pravo na sigurnost” upotrebljava se u Prijedlogu u cilju uravnoteženja tih prava i zaštitnih mjera na različitoj i vjerojatno nižoj razini od razine prava i zaštitnih mjera u okviru Europske konvencije o ljudskim pravima.

Pojašnjenje tog pitanja bitno je jer se čini da upotreba tog zakonski nepostojećeg termina, među ostalim, od strane Komisije, utječe na uravnoteženje prava i zaštitnih mjera (kao posljedica pojedinačnih prava, kao što je pravo na djelotvorne pravne lijekove, pristup sudu,

¹⁵ U području elektroničkih dokaza to je povezano s pitanjem žrtava. Međutim, u drugim je dokumentima Komisije navedeno kao samostalno pravo. Vidi, na primjer, radni dokument službi Komisije o procjeni učinka priložen Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o borbi protiv prijevara i krivotvorenja bezgotovinskih sredstava plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP.

¹⁶ To su jasno istaknule Agencija EU-a za temeljna prava i Mreža neovisnih stručnjaka EU-a za temeljna prava („Tijekom izrade nacrtu članka 6. Povelje u Konvenciji termin „sigurnost” u više je navrata dovedio do kontroverznih rasprava, a neki su članovi predložili da ga se jednostavno izbriše jer bi mogao dovesti do različitih tumačenja u nekim državama članicama EU-a, kao što su Francuska, Italija i Njemačka. Međutim, odlučeno je da se termin zadrži u Konvenciji, s restriktivnim razumijevanjem sudske prakse Suda za ljudska prava u vezi s člankom 5. Europske konvencije o ljudskim pravima.”)

¹⁷ Vidi A. Maslow, *Motivation and Personality* (Motivacija i osobnost), 1954.

¹⁸ Vidi, na primjer, sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava, predmet *Osman v. UK*, a. no. 23452/94, judgement of 28 October 1998.

¹⁹ Vidi, na primjer, sudsku praksu u vezi s Europskom konvencijom o ljudskim pravima, predmet *Z. i drugi v. UK*, a. no. 29292/95, judgment of 10 May 2001.

pošteno suđenje, ograničenja privatnosti, pravo na informacije o optužbama, načelo ravnopravnosti stranaka itd.) u usporedbi sa standardima Europske konvencije o ljudskim pravima.²⁰

Zaključak

– *Ex ante* pravni lijekovi trebaju obuhvaćati stroge uvjete za izdavanje EPOC-PR-ova, kao što je određeni postignuti standard u pogledu dokaza i određena primjereno procijenjena razina proporcionalnosti, gdje bi i pružatelj usluga trebao moći obaviti određeno testiranje.

– Kako bi joj se omogućilo da upotrijebi bilo koji dostupni pravni lijek, uključena osoba mora biti upoznata s mjerom i činjenicom da su njezini podaci dostavljeni/sačuvani u cilju jamčenja prava na obranu i na pošteno suđenje. Stoga je potrebno provoditi mnogo značajnije obavješćivanje, barem u državi izvršiteljici, uključujući odredbu o temeljnim pravima koja se temelji na primjeru Direktive o EIN-u. Povjerljivost mora biti iznimka, a ne pravilo te mora biti uređena strogim uvjetima.

– U pogledu mogućih kršenja pravila utvrđenih ovom Uredbom u tekstu također treba predvidjeti pristup djelotvornim pravnim lijekovima. Prema tome, ujednačenja pravila o pravnim lijekovima dostupnima u državi izdavateljici kao i o dopustivosti nezakonito prikupljenih dokaza te pravila o isključenju dokaza, kao prateće mjere. K tome, za stvarno omogućivanje djelotvornih pravnih lijekova mogli bi biti potrebni pristup pravnim lijekovima u državi u kojoj su podaci dostavljeni/sačuvani ili u državi članici u kojoj osumnjičenik ili treća osoba ima prebivalište te financijske kazne za nadležna tijela koja nezakonito izdaju EPOC-PR-ove.

– Potrebno je dodatno analizirati može li pravni zastupnik biti odvojen od mjesta poslovnog nastana pružatelja usluga jer to ima znatan učinak na drugu državu članicu koju je potrebno obavijestiti. Potrebno je pojasniti i je li takav sustav doista potreban i pružateljima usluga s poslovnim nastanom u EU-u (ili je potreban samo za pružatelje usluga s poslovnim nastanom u trećoj zemlji), posebno u pogledu postojećih instrumenata za suradnju te Europske konvencije o ljudskim pravima i okvira EU-a za zaštitu temeljnih prava i podataka.

²⁰ Vidi i presudu Suda Europske unije, predmet C-601/15 *J.N. v. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie*, od 15. veljače 2016., st. 45. („objašnjenjima u vezi s člankom 6. Povelje [...] pojašnjava se da pravila utvrđena člankom 6. Povelje odgovaraju onima iz članka 5. Europske konvencije o ljudskim pravima”). Nažalost, Sud Europske unije sam je stvorio zabunu nejasnim upućivanjem u mišljenju 1/2015 i predmetima C-293/12 i C-594/12 *Digital Rights Ireland i Seitlinger i drugi*. Sud Europske unije ubuduće će biti pažljiviji u tom pogledu kako ne bi prouzročio nesporazume s negativnim posljedicama za usklađivanje Povelje s minimalnim standardima Europske konvencije o ljudskim pravima. Vidi i X. Tracol, *Mišljenje 1/15 Velikog vijeća, Computer law & security review* 34 (2018.) („*Oslanjanje Velikog vijeća na članak 6. Povelje u ovom konkretnom kontekstu nije uvjerljivo, a njegove implikacije su nejasne*”).

– Transparentno i javno praćenje i prikupljanje statističkih podataka mora biti dio sustava.

– Ne postoji zakonski priznato „pravo na sigurnost” na temelju članka 5. Europske konvencije o ljudskim pravima i članka 6. Povelje te nijedan test ravnoteže u pogledu temeljnih prava ne podržava takvo nepostojeće pravo.